

Alexandr Nikolajevič Šelepín (1918–1994)

Sovětský politik a zpravodajský důstojník, vystudoval filosofii a historii. Dlouhá léta byl členem Ústředního výboru KSSS, mezi lety 1958 a 1961 také zastával funkci předsedy KGB, člena politbyra a prvního místopředsedy vlády. Šelepín zastával tvrdou konzervativní politiku, byl odpůrcem uvolňování situace, nakonec byl koncem 60. let Brežněvem postupně zbaven moci a ztratil svůj politický vliv.¹

Drahý soudruhu Šelepíne,

situace v Československu se opravdu vymkla kontrole a vyžaduje okamžitou dohodu mezi sovětskou a československou stranou. Poté, co se na nás soudruzi Bilak, Indra a Švestka v dopise obrátili se žádostí o zvrácení reformních snah pod Dubčekovým vedením, je zřejmé, že je situace mnohem horší, než se předpokládalo. A my jakožto sověští přátelé musíme hrát důležitou roli při záchraně československého státu! Musíme držet východní blok navenek tak silný, jak jen jsme schopni. Budujeme přece silnou komunistickou společnost, a takovéto činy rozvracejí její základy. Ačkoliv mnohdy nahlížíte na Brežněvův styl vládnutí skepticky a Vaše pozice ve vedení strany je dlouhodobě na vlásku, nyní máte šanci ukázat Vaši loajalitu a pokusit se vrátit do popředí.

Ačkoliv se v některých názorech se soudruhem Brežněvem plně nestřetáváte, společně tvoříte opozici liberálním československým soudruhům a nemusíte se bát využít své mocenské převahy. Přece není tak těžké někoho lehce zastrašit, abyste dosáhli očekávaného výsledku!

Buďte aktivní, předkládejte sovětské návrhy a buďte silnou oporou sovětské strany. Během jednání se můžete věnovat následujícímu:

1. Je nutné situaci vyřešit navázáním na dosavadní vyjednávání mezi ČSSR a SSSR, ale hlavní prioritou je potvrdit závěry dosavadních vyjednávání a doplnit je právě o vznikající dokument, který prohloubí vzájemné vztahy. Proto je nutné podporovat návrhy jako „*Obě strany sdílí názor, že je v současné situaci potřeba navázat na předchozí jednání v Bratislavě a Čierné nad Tisou a že je nutné uskutečnit zásady a úkoly, které obsahují výstupní dokumenty ze zmíněných porad*“ nebo „*Obě strany se zavázaly jménem svých stran a vlád, že vyvinou veškeré úsilí k prohloubení tradičního historického přátelství národů obou zemí a jejich bratrského přátelství na věčné časy*“.
2. Není možné, aby byl mimořádný sjezd považován za platný, když se konal v naprostém rozporu se základními stanovami KSČ! Tohle soudruhovi Dubčekovi a jeho kumpánům jen tak neprojde. Proto je nutné podpořit návrhy ve znění jako „*Předsednictvo ÚSV KSČ se shoduje s vedením KSSS, že během nedávno proběhlého XIV. sjezdu KSČ zahájeného 22. srpna 1968 došlo k porušení stanov KSČ. Je tedy nasnadě, aby jeho výstupy potvrdil mimořádný sjezd, kterého se zúčastní všichni členové předsednictva i tajemníci*“. Je potřeba při jednání dostat co nejvíce československých členů jednání na sovětskou stranu, a to – pokud to nepůjde po dobrém – poukázáním na možné důsledky jejich rozhodnutí. V současné situaci si nemohou příliš vyskakovat.
3. Neustálé uvolňování kontroly státních médií se výrazně podepsalo na společnosti, jež byla uvržena do chaosu. Je nutné co nejrychleji získat kontrolu nad vysíláním, a to razantními kroky! K tomu může napomoci např. znění „*Představitelé KSČ vyjadřují nutnost urychlených opatření v otázce ovládnutí sdělovacích prostředků, aby opět plně sloužily socialistickým myšlenkám. Za nepřijatelné považují taková vystoupení, která šíří antisocialistické myšlenky. Stejně tak nepřipouští činnosti antimarxistické sociálně demokratické strany*“.

4. Nejdůležitější součástí celého dokumentu! Českoslovenští soudruzi už mluví o snaze o vnitrostátní řešení, ale na to je pozdě! Můžou si za to sami, když ničí socialistické snahy celého východního bloku. Je potřeba potvrdit pozvání sovětských vojsk, například skrze návrh „Československá strana bude ihned informovat ozbrojené síly ČSSR o příkazu, aby se vyvarovaly konfliktům a incidentům mezi občany ČSSR a spojeneckými vojsky působícími na československém území“. Zároveň by se měla zpřísnit kontrola hranic se Spolkovou republikou Německo, která podle informací některých československých soudruhů podniká nepřátelské aktivity na území Československa.
5. Komunistická strana Československa je evidentně v současnosti velmi roztržštěná, o tom není pochyb. Je žádoucí prověřit činnost všech členů KSC a československé vlády. To i opětovné upevnění pozice stranických orgánů zajišťují prohlášení „Delegace KSC se zavazuje k urychlenému uvolnění problematických osob z funkcí ve stranických a státních útvarech, aby došlo k opětovnému upevnění vedoucí pozice dělnické třídy a komunistické strany, k čemuž mělo dojít po lednovém a květnovém plénu ÚV KSC roku 1968“. a „Předsednictvo ÚV KSC a vláda ČSSR prohlašují, že zhodnotí činnost členů vlády a v případě zjištění závažných provinění, především nevhodného zastupování zájmů ČSSR v otázkách vnitřní i zahraniční politiky v rozporu se zásadami KSC, učiní příslušné závěry“.
6. Uklidnění hospodářské situace by mohlo přispět k větší spokojenosti československých občanů a příklonu na stranu Sovětského svazu. Zároveň je potřeba posílit Varšavskou smlouvu jako celek, a to je možné např. předložením návrhu „Panuje plná shoda na tom, že vývoj mezinárodní situace a zákeřný vliv imperialistického světa, který stojí proti míru, bezpečnosti národů a socialismu, potvrzuje nutné zdokonalení a zefektivnění obranného systému Varšavské smlouvy a další přímé spolupráce socialistických zemí“.
7. Československá strana by měla jasně vysvětlit, jak se ocitlo téma Československa v Radě bezpečnosti OSN. Jak je možné, že problémy neřeší se zeměmi Varšavské smlouvy, ale v této kapitalistické prozápadní organizaci? Vaši podporu si zaslouží například návrh „Vedoucí představitelé KSC a vlády ČSSR prohlašují, že se československá strana neobracela na Organizaci spojených národů v souvislosti s projednáváním tzv. otázky ČSSR, jež byla projednávána na schůzi Rady bezpečnosti OSN. V důsledku toho byli informováni českoslovenští představitelé v New Yorku s úkolem se proti projednávání situace v ČSSR na půdě OSN výrazně ohradit“.
8. Závěrečná prohlášení koordinujte s ostatními sovětskými soudruhy.

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

¹ Aleksandr Nikolayevich Shelepin. *Encyclopedia Britannica* [online]. Britannica, The Editors of Encyclopaedia, 2023.[cit. 2023-10-28]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Aleksandr-Nikolayevich-Shelepin>. Accessed 27 October 2023.